

8 § Förnyande av värmesystemet i Östersundom kyrka och de väsentliga förändringar i kyrkobyggnaden som detta medför, förnyat beslut

Beslutsförslag

Gemensamma kyrkofullmäktige

1. godkänner den väsentliga förändringen av Östersundom kyrka som föranleds av att kyrkans värmesystem förnyas
2. underställer beslutet domkapitlet för förordande och kyrkostyrelsen för godkännande.

Behandling

Fastighetsdirektör Osmo Rasimus presenterade ärendet.

Beslut

Beslutsförslaget godkändes.

Beslutshistoria

GKR 13.1.2022, 32§

Beslutsförslag

Samfällighetens direktör Juha Rintamäki

Gemensamma kyrkorådet föreslår att kyrkofullmäktige

1. godkänner den väsentliga förändringen av Östersundom kyrka som föranleds av att kyrkans värmesystem förnyas
2. underställer beslutet domkapitlet för förordande och kyrkostyrelsen för godkännande.

Beslut Enligt förslaget.

Redogörelse

Östersundom kyrka övergick i Helsingfors samfällighets ägo då Helsingfors stad annekterade området. Kyrkan som byggdes 1754 är i dag den äldsta kyrkan i Helsingfors. För verksamheten i kyrkan svarar Mikaelin seurakunta och Matteus församling. Begravningsplatsen sköts av Helsingfors kyrkliga samfällighet.

Östersundom kyrka och begravningsplatsen utgör en nationellt värdefull kulturmiljö. Den stämningsfulla och populära vigselkyrkan är en skyddad byggnad.

Kyrkans historia

I närheten av Östersundom gård uppfördes ett bönehus (kapell) redan i slutet av 1600-talet. De första anteckningarna om detta är daterade

1690. Bönehuset förstördes i samband med ockupationen under stora och lilla ofreden, alltså före medlet av 1700-talet. Den nuvarande kyrkan uppfördes på samma plats som bönehuset. Byggarbetet inleddes 1753 och kyrkan invigdes i november 1754.

Kyrkan är en långkyrka med en oktagonal kyrksal (avlång åttkant). Väggarna är låga och taket högt. Våningsytan är ca 200 m². Kyrkan ligger på en begravningsplats som omges av en stenmur.

Kyrkan renoverades grundligt 1895. Då uppfördes klockstapeln på nytt och fasadfärgen ändrades från rödmylla till grått.

Under 1900-talet fortsatte man renovera och inreda kyrkan. Mellan 190-talet och 1960-talet värmdes kyrkan med två kaminer som fanns i mitten av kyrksalen intill sidoväggarna. Det nuvarande luftvärmesystemet som fungerar med brännolja togs i bruk på 1960-talet. Den varma luften sprids via uppifrån via de stora spjälverken i läktarskranket. Sakristian värmdes tidigare av en ugn men numera med en elradiator. Vapenhuset har inte värmts. 1954 fick kyrkan på församlingsbornas begäran sin gula färg. Kyrkan elektrifierades på 1940-talet och orgeln togs i bruk 1969. Det traditionella spåntaket tjärades år 2000. Kyrkan har en sexstämmig orgel från 1968.

Plan

Planen omfattar förnyandet av Östersundom kyrkas värmesystem och systemets värmekälla. Projektet hänför sig till kolneutralitetsmålen som kyrkostyrelsen uppställt, men motiveras också av att det nuvarande cirkulationsluftsystemet är bristfälligt och i dåligt skick.

Enligt förslaget ska kyrkan förses med ett jordvärmebaserat system. Enligt beräkningarna behövs det fyra värmebrunnar som alla förläggs till parkeringsplatsen utanför begravningsplatsen. Från värmebrunnarna dras rör till pannrummet på norra sidan av kyrkan och värmeväxlaren placeras i samma utrymme efter att den nuvarande oljebrännaren avlägsnats.

Enligt planerna ska normala vattenburna radiatorer användas i kyrkan. Förhandlingar har förts med Museiverket gällande placeringen av radiatorerna, antalet radiatorer, deras storlek och färg. Radiatorerna placeras så att de inte väcker uppmärksamhet, dvs under kyrkbänkarna och fästs endast vid bänkarna. Det diskretaste färgalternativet är grått, dvs samma färg som bänkarnas gavlar fotstöd har. Färgen togs fram 2004 i samband med renoveringen av kyrkans interiör.

På läktaren placeras likadana radiatorer under bänkarna på samma sätt som i kyrksalen. Luftvärmesystemets fläktar som finns i läktarskranket och kanalen som hittills begränsat användningen av läktaren avlägsnas och läktarskranket konserveras och återfår sin ursprungliga form.

Även om dörrarna till vapenhuset ofta hålls öppna föreslås att också vapenhuset förses med radiatorer. Detta minskar risken för att toaletternas samt förrådets och brudkammarens vattenledningar fryser vintertid. Alla dessa utrymmen förses med radiatorer för vattenburen värme.

Jordvärmealternativet och det vattenburna värmesystemet gör att temperaturen i kyrkan hålls jämn och angenäm. Dessutom har det föreslagna systemet lång livstid och driftkostnaderna är förmånliga. Investeringskostnaderna beräknas nu uppgå till ca 300 000 €, moms 24%. Kyrkostyrelsen har beviljat projektet ett kolneutralitetsunderstöd om 20 000 €.

Museiverkets utlåtande

Helsingfors samfällighet begärde och fick den 31.3.2021 ett utlåtande av Museiverket beträffande förnyandet av Östersundom kyrkas värmesystem.

Museiverket förordar planen och anser att åtgärderna är motiverade. I utlåtandet konstateras att värmesystemet, även om det utformas möjligast diskret, ändå utgör en i KL avsedd väsentlig förändring av kyrkobyggnaden.

Vid schaktningen måste hänsyn tas till att området utgör en historisk mötesplats och att det därför är motiverat att arbetet utförs under arkeologisk övervakning. Övervakningens omfattning kan innebära att kostnaderna stiger.

Bilagor

- 6 62342-6000 (1)
- 7 62342-601-00 (2)
- 8 62342-6100-00 (3)
- 9 Pohjakuva Östersundomin kappeli (1)
- 10 62342-RAU-TYS pvm. 23.8.2021
- 11 Museoviraston lausunto, pvm. 31.3.2021
- 12 Toimenpidelupa, pvm. 12.8.2021
- 13 Rakennettavuusselvitys_A3
- 14 Poraussuunnitelmaluonnos
- 15 292_2021_21 Päättös Helsingin Mikaelin seurakunnan seurakuntaneuvosto 13.12 377044_3_0

